

Odcizení

Především je nutno odlišit pocit odcizenosti od myšlenky (pojetí) odcizení. V literatuře jde ovšem obojí pospolu, odlišení je potřebou a přímo nutností filosofických úvah a zejména filosofického rozboru. Pro takový rozbor je nezbytné se tázat především po subjektu odcizení, a pokud jde o sebeodcizení, tázat se po rozdílu mezi subjektem ještě (sobě) neodcizeným a subjektem již (sobě) odcizeným. Přísně (a zcela abstraktně) vzato je totiž každá změna jakýmsi „odcizením“ již změněného tomu, co ještě změněno nebylo. To znamená, že každé událostné dění by bylo sérií jsoucností, z nichž každá by byla odcizením jsoucnosti předchozí a zároveň by se zase naopak jí odcizovala jsoucnost následující. Na první pohled musí být zřejmé, že něco takového za skutečné odcizení považovat nelze. Co tedy je nezbytné k tomu, abychom změnu mohli považovat za odcizující? Nepochybně to je nějaké měřítko, spočívající v něčem, co je příslušnému subjektu („pravé události“) vlastní, co mu bytostně náleží. Kde však máme toto „bytostně vlastní“ hledat? Protože odcizení je děj, dějství, tedy jakási proměna, musíme se tázat, zda ono „bytostně vlastní“ je něčím, co tu už bylo a co se odcizením ztrácí, nebo zda to je naopak něco, co tu ještě nebylo a k čemu se teprve hledá a nalézá cesta, která však je odcizením ztracena. Jinak vyjádřeno: odcizuje se člověk své minulosti nebo naopak své budoucnosti? A to už míří ke známé nám otázce: je člověk bytostně a především tím, kým a čím byl a jest, anebo je naopak bytostně a především tím, kým a čím se teprve stane resp. má stát? Chápeme-li člověka jako bytost, která je (více a kvalifikovanějším způsobem než jiné subjekty, tj. subjekty nižší, předlidské úrovně)) vykloněna do budoucnosti, pak odcizení znamená v první řadě redukci nebo ztrátu tohoto vyklonění, tedy redukci nebo ztrátu „budosti“ (vlastní budoucnosti).

(Praha, 941206-1)